

O'zbekiston Respublikasi
Maktabgacha va maktab
ta'limi vazirligi

ISSN: 2992-9008
UDK: 37

TA'LIM VA TARAQQIYOT

Ilmiy-uslubiy jurnali

2026-YIL 4-SON

www.journal.namspi.uz

Bosh muharrir: Namangan davlat pedagogika instituti rektori B.E.Xusanov

Mas'ul muharrir: Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektor M.R.Qodirxonov

Mas'ul muharrir o'rinbosari: Ilmiy tadqiqotlar, innovatsiyalar va ilmiy-pedagogik kadrlar tayyorlash bo'limi boshlig'i J.A.Yuldashev

TAHRIR HAY'ATI

Aniq va tabiiy fanlar: k.f.d., prof. Sh.Abdullayev, f-m.f.d., dots. R.Xakimov, k.f.d., prof. N.Vohidova, k.f.d., dots. M.Qodirxonov, b.f.d., dots. A.Batashov, f-m.f.n., dots., T.Abdullayev, p.f.n., dots. M.Eshnazarova, p.f.n., dots. G'.Nafasov, p.f.n., dots. M.Boltayeva.

Texnika fanlari: t.f.d., prof. A.Umarov, t.f.d., prof. A.Qayumov, PhD, dots. Sh.Xudoyqulov, PhD, dots. Abdunazarov.

Ijtimoiy-gumanitar fanlar: s.f.d., prof. T.Fayzullayev, tar.f.d., prof. A.Rasulov. f.f.d., prof. M.Ismoilov, i.f.d., dots. N.Sotivoldiyev, t.f.n., dots. A.Isoqboyev, f.f.n., dots. O.Mamatov, t.f.n., dots. Z.Haydarov, PhD. J.Yuldashev, PhD. A.Abdullayev.

Pedagogika fanlari: p.f.d., prof. B.Xodjayev, p.f.d., prof. X.Najmiddinova, p.f.d., prof. T.Ismoilov, p.f.d., prof. S.Abdullayev. p.f.d., prof., M.Y.Sobirova, p.f.d., prof., R.Zamilova, p.f.d., prof. Sh.Xujamberdiyeva, p.f.d., dost. M.Asqarova, PhD, dots. M.Asranboyeva.

Filologiya fanlari: fil.f.d., prof. N.Uluqov, fil.f.d., prof. H.Usmanova, f.f.d., dots. X.Shokirova, p.f.n., dots. S.Misirov, p.f.n., dots. Sh.Ubaydullayev, PhD., dots. P.Lutfullayev, PhD., dots. M.Yakubbayev.

Texnik muharrir: R.Tursunov

Tahririyat manzili: Namangan shahri, Uychi ko'chasi, 316-uy.

Pochta indeksi: 160136, **Faks:** (0369) 227-27-21,

Email: Info@namspi.uz

Nashr sanasi: 30.08.2026

"Ta'lim va taraqqiyot" ilmiy-uslubiy jurnali elektron to'plam sifatida O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi **Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi (AOKA)ning 2022-yil 25-oktabrdagi № 045044 raqamli guvohnomasi** asosida chop etiladi. Jurnal **Oliy Attestatsiya komissiyasining 2024-yil 30-noyabrdagi (№ 364/5) yig'ilishi qaroriga asosan pedagogika fanlari bo'yicha falsafa fanlari doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiya ishlari yuzasidan asosiy ilmiy natijalarini chop etish uchun tavsiya etilgan.** UDK: 37, Xalqaro standartlashtirish raqami (ISSN): 2992-9008.

Maqolalarning ilmiy saviyasi va keltirilgan ma'lumotlar uchun mualliflar javobgar hisoblanadi.

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QUROLI KUCHLARIDA HARBIY XIZMATNI O'TASH MAZMUN - MOHIYATI VA ULARGA QO'YILGAN TALABLAR

podpolkonik Jozilov Azamat Avazovich
Harbiy Havfsizlik va Mudofaa universiteti
JG'MHO fakulteti katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqola O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlarida harbiy xizmatni o'tash, shuningdek xizmat faoliyati oddiy askarlar, serjantlar va ofitserlar tarkibi lavozimlaridagi harbiy xizmatga tenglashtirilgan kontrakt bo'yicha haqiqiy harbiy xizmatni o'tashlari, shuningdek Qurolli Kuchlar rezervidagi fuqarolar bilan bog'liq munosabatlarni tartibga soladi;

Kalit so'zlar: O'zbekiston Respublikasi, harbiy xizmat, qurolli kuchlar, harbiy xizmatchilar, harbiy-kasb, harbiy texnika.

ПРИРОДА И СУТЬ ВОЕННОЙ СЛУЖБЫ В ВООРУЖЕННЫХ СИЛАХ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН И ПРЕДЪЯВЛЯЕМЫЕ К НЕЙ ТРЕБОВАНИЯ.

Annotatsiya: Настоящая статья регулирует отношения, связанные с прохождением военной службы в Вооруженных Силах Республики Узбекистан, прохождением действительной военной службы по контракту лицами, чья служебная деятельность приравнена к военной службе на должностях рядового, сержантского и офицерского состава, а также гражданами, находящимися в запасе Вооруженных Сил.

Ключевые слова: Республики Узбекистан, военная служба, вооруженных сил, военнослужащих, военная профессия, военной техники.

THE NATURE AND ESSENCE OF MILITARY SERVICE IN THE ARMED FORCES OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN, AND THE REQUIREMENTS IMPOSED THEREON

Abstract: This article regulates relations concerning military service in the Armed Forces of the Republic of Uzbekistan, the performance of active military service under contract - where such service is equated to positions held by privates, sergeants, and officers - and matters relating to citizens in the Armed Forces reserve.

Keywords: Republic of Uzbekistan, military service, armed forces, military personnel, military profession, military hardware.

KIRISH

Harbiy xizmatni o'tash quyidagilarni o'z ichiga oladi:

muddatli harbiy xizmatga chaqirish yoki kontrakt bo'yicha harbiy xizmatga kirish;

safarbarlik chaqiruvi rezervdagi xizmatga olish;

harbiy lavozimga tayinlash va uni bajarish;

harbiy unvon berish;

haqiqiy harbiy xizmatdan bo'shatish;

rezervdagi xizmatga olish;

harbiy xizmatga majburlarni iste'foga chiqarish;

O'zbekiston Respublikasining qonun hujjatlari va mazkur Nizomga, shuningdek mazkur sohadagi O'zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomalariga muvofiq harbiy xizmatchilarning xizmat va ijtimoiy-huquqiy mavqeini belgilab beruvchi boshqa holatlar (vaziyatlar).

O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari harbiy xizmatchilariga quyidagi talablar qo'yiladi:

muddatli harbiy xizmatchilar egallab turgan lavozimi bo'yicha harbiy ixtisoslikni o'z vaqtida sifatli o'zlashtirishi, unga ishonib topshirilgan harbiy texnika va qurol - aslaxani mukammal ishlata bilish ko'nikmalarini egallashi, mustahkam hayotiy pozitsiyaga ega bo'lishi, vatanparvarona dunyoqarashi, yuksak ma'naviy-axloqiy va jismoniy sifatlarga ega bo'lishi, harbiy burchni sidqidildan vijdonan bajarishga har doim tayyor turishi zarur;

oddiy askarlar tarkibiga mansub kontrakt asosidagi harbiy xizmatchilar muddatli harbiy xizmatchilarga taalluqli bo'lgan sifatlarni egallash bilan bir qatorda, harbiy kasbni chuqur o'zlashtirishi, o'zaro harbiy kasbga bog'liq mutaxassisliklarni muntazam o'rganib borishi, vaziyatning turli sharoitlarida jangovar va xizmat vazifalarini bajarish vaqtida unga ishonib topshirilgan qurol - aslaxa va harbiy texnikani moxirona qo'llashning mustahkam ko'nikmalariga ega bo'lishi lozim;

serjantlar tarkibiga mansub kontrakt asosidagi harbiy xizmatchilar ma'nan yetuk, harbiy burchni har qanday sharoitda ham bajarishga ruhan tayyor bo'lishi, o'z harbiy kasbini mukammal bilishi, qurol-aslaha va harbiy texnikani mohirona qo'llay olishi

hamda uni saqlash va undan foydalanishda ehtiyotkor bo'lishi kerak. Ularga bo'linmalarda yuksak jangovar ruh, sog'lom ma'naviy-ruhiy muhit yaratish, bo'ysunuvchilarda Vatanga sodiqlik va vatanparvarlik hislarini doimiy ravishda tarbiyalab borish, ularga harbiy ixtisosliklar va zaruriy ko'nikmalarni hosil qilish vazifalari yuklatiladi;

ofitserlar tarkibiga mansub kontrakt asosidagi harbiy xizmatchilar professional tayyorgarlikka ega komandir (rahbar), harbiy bo'linmalarga mohirona komandirlik (rahbarlik) qilish, murakkab vaziyatlarga zudlik bilan moslashish va mustaqil harakat qilish, o'z vaqtida nostandart qarorlarni qabul qilish hamda, o'zining shaxsiy namunasi bilan bo'ysunuvchilarni jangovar va xizmat vazifalarini hal etishga yo'naltira olishga qodir, harbiy ishga oid chuqur bilimlar, yuksak ma'naviy-ruhiy sifatlar, keng dunyoqarash, yaxshi tashkilotchilik qobiliyatiga ega, unga ishonib topshirilgan harbiy texnika va qurol-aslahalardan to'g'ri foydalanish va ularni to'g'ri saqlanishini biladigan mutaxassis bo'lishlari zarur.

MUHOKAMA

Yuqorida sanab o'tilgan sifatlar ona vataniga xizmat qilish va o'zini harbiy xizmatga bag'ishlagan har bir fuqaro uchun hayotiy maqsad bo'lib qolishi hamda, mashaqqatli mehnat asosida shakllanib borishi, nafaqat ekstremal sharoitlarda, balki tinchlik davrida kundalik xizmat davomida ham singdirilib, namoyish etilib borilishi lozim.

Ishlar tajribasi vorisiyligini ta'minlash, yosh harbiy xizmatchilarning harbiy xizmatga moslashuvi, kasbiy shakllanish va unga yuklatilgan xizmat vazifalarini mustaqil ravishda bajarish qobiliyatini rivojlantirish jarayonining tezlashishini ta'minlash maqsadida harbiy xizmatchilarga yuqori darajali kasbiy sifatlarga ega bo'lgan, tayyorgarligi eng yaxshi harbiy xizmatchilar va Qurolli Kuchlar faxriylari orasidan murabbiylar biriktiriladi.

Murabbiylik tartibi vazirliklarning idoraviy ichki hujjatlari bilan belgilanadi.

Qurolli Kuchlardagi harbiy xizmatga vatanparvarona dunyoqarash, yuqori ma'naviy-axloqiy sifatlar, zaruriy intellektual saviya, bilim doirasi keng, shuningdek jismoniy tayyorgarlikka ega bo'lgan O'zbekiston Respublikasi fuqarolari kiradi.

Qurolli Kuchlarni kontrakt bo'yicha harbiy xizmatchilar bilan butlash nomzodlarni harbiy-kasbiy saralash yo'li bilan amalga oshiriladi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan tayinlanadigan shaxslar bundan mustasno.

Qurolli Kuchlarni butlash territorial va ekstritorial tamoyillar asosida amalga oshirilishi mumkin.

Territorial (ekstritorial) tamoyil bo'yicha butlanadigan bo'linmalar yoki mutaxassisliklar ro'yxati vazirliklar rahbarlari tomonidan belgilanadi.

Harbiy xizmat turlari.

"Umumiy harbiy majburiyat va harbiy xizmat to'g'risida"gi Qonunga muvofiq O'zbekiston Respublikasida quyidagi harbiy xizmat turlari joriy etilgan:

muddatli harbiy xizmat;

safarbarlik chaqiruvi rezervidagi harbiy xizmat;

kontrakt bo'yicha harbiy xizmat;

Qurolli Kuchlar safida harbiy xizmatni o'tagan rezervchilar xizmati.

Muddatli harbiy xizmat - chaqiruv yoshidagi fuqarolarning oddiy askarlar lavozimlaridagi, shuningdek muqaddam harbiy xizmatni o'tamagan ofitserlarning O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlarida belgilangan muddat mobaynida Qurolli Kuchlar safidagi majburiy xizmatidir.

Safarbarlik chaqiruvi rezervidagi harbiy xizmat - muddatli harbiy xizmatni o'tashga yaroqli hamda chaqirilish muddatini kechiktirish va chaqirilishdan ozod etilish huquqiga ega bo'lmagan, biroq Qurolli Kuchlar safiga navbatdagi muddatga chaqirilmagan shaxslar o'taydigan harbiy xizmat turidir. O'zbekiston Respublikasi fuqarolarini safarbarlik chaqiruvi rezerviga olish O'zbekiston Respublikasi fuqarolari

tomonidan safarbarlik chaqiruvi rezervida xizmatni o'tash tartibi to'g'risidagi nizomga muvofiq amalga oshiriladi.

Kontrakt bo'yicha harbiy xizmat - davlat bilan harbiy xizmat nazarda tutilgan vazirlik o'rtasida tuziladigan kontraktga binoan ixtiyoriy ravishda Qurolli Kuchlar safidagi haqiqiy harbiy xizmatga kirgan fuqarolar o'taydigan harbiy xizmat turidir.

Rezervchilar xizmati - Qurolli Kuchlarning qo'shilma, harbiy qism va bo'linmalarini urush davri shtatlariga qadar butlash, shuningdek urush davri tuzilmalarini kengaytirish maqsadida haqiqiy harbiy xizmatni hamda safarbarlik chaqiruvi rezervidagi xizmatni o'tagan oddiy askarlar, serjantlar va ofitserlardan bo'lgan harbiy xizmatga majburlar uchun umumiy harbiy majburiyat asosida joriy etiladigan harbiy xizmat turidir.

Harbiy xizmatga birinchi marta yoki ixtiyoriy ravishda (kontrakt bo'yicha) kirgan fuqarolar Vataniga, O'zbekiston Respublikasi xalqi va Prezidentiga sodiqlik to'g'risida qasamyod qabul qiladilar.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. "O'zbekiston Respublikasi fuqarolarining harbiy xizmatni o'tash tartibi to'g'risidagi" Nizomni tasdiqlash to'g'risidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 12 sentabrdagi PQ-4447-sonli qarori. Toshkent-2019.